

Ort och datum
Stockholm, 2022-10-30

Vår referens
Vårdförbundet

Handläggare
Jonas Vallgård

Er referens
S2022-03310

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Regler om privata sjukvårdsförsäkringar inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården (Ds 2022:15)

Vårdförbundet är ett yrkes- och fackförbund för legitimerade barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor. Förbundet har drygt 115 000 medlemmar, varav drygt 90 000 är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård. Vårdförbundet arbetar för en personcentrerad, säker och nära vård samt en jämlik hälsa.

Bakgrund

Vårdförbundet värnar om en offentligt finansierad och demokratiskt styrd hälso- och sjukvård

En hälso- och sjukvård som ger alla tillgång till en god, säker och väl fungerande vård utifrån sina förutsättningar och behov. Den som har störst behov ska ges företräde till vård. Det gäller även dem som står utanför samhällsgemenskapen, till exempel de som saknar bostad eller svenskt medborgarskap. Vi vill att vården får ett kompensatoriskt uppdrag för jämlik hälsa och att vi gemensamt i samhället tar ett särskilt ansvar för att våra yngsta och äldsta invånare har en trygg, hälsosam och meningsfull tillvaro.

Personcentrerad vård handlar om att tillvarata de resurser som varje människa bär på och på så sätt hitta drivkrafter som kan bidra till att utveckla hälsa och livskvalitet. Vårdförbundet ser att en stark individ och ett starkt kollektiv är målbilder som går att förena. En personcentrerad vård och välfärd frigör resurser och bidrar till ett hållbart samhälle snarare än att främja individen på bekostnad av kollektivet.

En vård på lika villkor för hela befolkningen

Utredningen understryker också att målet för svensk hälso- och sjukvård är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av vård ska ges företräde till vården. Dessa principer, människovärdesprincipen och behovssolidaritetsprincipen, utgör de två första principerna i den etiska plattformen som ska styra beslut om prioriteringar i vården.

Vårdförbundet hade förstås önskat att den offentliga hälso- och sjukvården hade haft tillräckliga resurser för att kunna upprätthålla en så pass hög tillgänglighet inom de

områden som idag täcks av en sjukvårdsförsäkring, att färre känt behov av att teckna en sådan försäkring.

Yttrande

Utredningens förslag

Syftet med utredningens förslag är att säkerställa att privata sjukvårdsförsäkringar inte på ett negativt sätt påverkar möjligheten att upprätthålla nämnda principer inom den offentligt finansierade vården. Det utmynnar i huvudsak i två förslag.

Först att utredningen föreslår att en privat vårdgivare som har slutit avtal med en region om att bedriva offentligt finansierad vård inte ska få erbjuda sådan vård som avtalet med regionen omfattar även till patienter vars vård finansieras av en privat sjukvårdsförsäkring. Samtidigt ska regionerna inte få överlämna uppgifter avseende hälso- och sjukvård till en privat vårdgivare som erbjuder sådan vård som avtalet med regionen omfattar även till patienter med en privat sjukvårdsförsäkring.

Vårdförbundet bedömer att samtidigt som det är av yttersta vikt att behovsprincipen upprätthålls inom svensk hälso- och sjukvård, så är vi tveksamma till effekterna av förslaget. Grundproblemet i hälso- och sjukvården är tillgången till personal med rätt kompetens. Den uppenbara lösningen för att offentliga patienter inte ska ställas mot privata patienter är att regionerna erbjuder all vård i egen regi. För att göra det möjlig krävs bättre lön och arbetsvillkor för bland annat barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor, sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor.

I utredningens förslag ska nu privata vårdgivare välja om de vill ha regioner eller försäkringsbolag som uppdragsgivare. Givet att personalresurserna är begränsade ser Vårdförbundet att det riskerar leda till en sämre effektivitet för vården som helhet. Vårdförbundet ser snarare att lösningen ligger i att regionerna, om de inte kan bedriva vården i egen regi, upprättar avtal med de privata vårdgivarna som tillförsäkrar patienterna villkor som gör att de inte ska missgynnas i förhållande till privata patienter.

Vårdförbundet anser att det i det här sammanhanget även bör understrykas att ett minst lika stort problem är att väntetiderna till olika typer av vård många gånger skiljer sig åt mellan regionerna. Vårdförbundet har därför föreslagit att regionerna inför ett gemensamt nationellt bokningssystem för specialiserad vård i regional regi.

En annan åtgärd som utredningen föreslår är att en privat vårdgivare som har slutit avtal om att ta emot patienter vars hälso- och sjukvård finansieras av en privat sjukvårdsförsäkring inte ska få remittera en patient till den offentligt finansierade vården. Förbudet mot remittering ska komma att gälla för hela den privata vårdgivarens verksamhet och därför påverka samtliga patienter, det vill säga även patienter vars vård finansieras på annat sätt än genom privata sjukvårdsförsäkringar.

Utredningen beskriver alltså en situation där personen uppenbarligen har behov av en remiss, men inte ska kunna få en direkt remiss till den offentliga vården på grund av att den vård man nyttjat har fel finansiering. Vårdförbundet är tveksam till om det följer den behovsprincip som utredningen säger sig vilja värna? Personen har som utredningen

beskriver naturligtvis fortsatt möjlighet att själv söka sig till den offentliga vården via egenremiss eller att kontakta primärvården inom den offentliga vården. Utredningen anger här att man är medveten om att den föreslagna begränsningen av remitteringsrätten medför ett extra led. Vårdförbundet menar att detta extra led riskerar att öka administrationen för både personen och den offentliga vården, såväl som att det kan betyda att personen gör en onödig vårdkontakt bara för att få bekräftat den första diagnosen. Det går även att föreställa sig fysiska eller psykiska hälsotillstånd där det kan upplevas som oetiskt att personens väg till specialistvården försvåras.

Utredningen beskriver också att krav på remiss till specialistsjukvården idag skiljer mellan olika regioner, vilket gör att kravet kommer få olika påverkan beroende på var i landet man bor.

Sammanfattningsvis bedömer Vårdförbundet att vägen framåt för att uppnå en mer tillgänglig och jämlik vård bör ske genom:

- Att kraftfulla åtgärder vidtas för att stärka kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården.
- Att regionerna, om de inte kan bedriva vården i egen regi, upprättar avtal med de privata vårdgivarna som tillförsäkrar patienterna villkor som gör att de inte ska missgynnas i förhållande till privata patienter.
- Att regionerna inför ett gemensamt nationellt bokningssystem för specialiserad vård i regional regi.

Vårdförbundet

Sineva Ribeiro
Förbundsordförande